

مدیریت منابع سلامت در راستای ارتقای سلامت زنان، نامه‌ای به سردبیر

شهلا خسروی^۱، مهسا خوشنام‌راد^{۲*}، نسیمه ستایش ولی پور^۳

^۱ استادیار، گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران، تهران، ایران
^۲ دکتری تخصصی بهداشت باروری، گروه مامایی و بهداشت باروری، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز، کرج، ایران
^۳ دکتری تخصصی بهداشت باروری، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، تهران، ایران

* نویسنده مسؤؤل: مهسا خوشنام‌راد

m.khoshnam@abzums.ac.ir

ارجاع: خسروی شهلا، خوشنام‌راد مهسا، ستایش ولی پور نسیمه. مدیریت منابع سلامت در راستای ارتقای سلامت زنان، نامه‌ای به سردبیر. راهبردهای مدیریت در نظام سلامت. ۱۴۰۳؛ ۱۴(۲): ۱۰۴-۶.

واژه‌های کلیدی: مدیریت منابع سلامت، نقش حرفه‌ای، سلامت باروری، رویکرد بین‌رشته‌ای، دانش‌آموختگان

مامایی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۶/۰۳

تاریخ اصلاح نهایی: ۱۴۰۳/۰۶/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۲۴

کارشناسی ارشد و دکتری (Ph.D.) ارائه می‌شود. ماماها پس از اتمام موفق مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد، در صورت تأیید صلاحیت و گذراندن امتحان عملی و حضوری، می‌توانند در دوره‌های دکتری بهداشت باروری وارد شوند. بهداشت باروری در ایران به‌عنوان رشته‌ای دانشگاهی از سال ۱۳۸۵ اولین دوره دانشجویی را پذیرفت (۲). این رشته در برخی از دانشگاه‌های معتبر دنیا نیز ارائه می‌شود و علاقه‌مندان به این رشته می‌توانند در آن تحصیل کنند (۳). دانشجویان در ایران به طور ویژه در زمینه بهداشت باروری در بافتار فرهنگی و اجتماعی کشور آموزش می‌بینند و دروس اصلی جمعیت‌شناسی، تغذیه، اپیدمیولوژی و روش تحقیق، سیاست گذاری، بیماری‌های نوپدید، روش‌های کمک باروری و ناباروری را مطالعه می‌کنند (۲). هر ساله حدود ۲۵ دانشجوی در مؤسسات آموزش عالی دولتی کشور پذیرش می‌شوند که می‌توانند پس از اتمام تحصیل خود در مراقبت از زنان و خانواده، سلامت نوجوانان و مدارس، مشاوره، باروری و سلامت مادر، بارداری و زایمان، مراقبت و رشد و تکامل نوزاد، حقوق و فرهنگ باروری، سلامت جنسی و عفونت‌های منتقله از راه جنسی، مسائل

یکی از مهم‌ترین ارکان نظام سلامت، منابع انسانی است. مدیریت مناسب منابع انسانی فرصتی برای دستیابی بهتر به اهداف سلامت را فراهم می‌کند. همه ارائه‌دهندگان خدمت باید بتوانند نقش حرفه‌ای خود را به‌درستی ایفا کنند. نقش حرفه‌ای معمولاً به مجموعه‌ای از انتظارات، اعم از رسمی و غیررسمی، مرتبط با یک موقعیت معین اشاره دارد. امروزه نقش‌های حرفه‌ای در حرفه‌های سلامت در حال توسعه است و در جهت بهبود بخشیدن به کیفیت ارائه خدمات، ضمن در نظر گرفتن کاهش هزینه‌ها و تطابق حداکثری با نیازهای پیوسته در حال تغییر جوامع، تلاش می‌شود. متخصصان سلامت در صورتی که به‌خوبی آموزش دیده باشند و در نقش و موقعیت مناسب به کار گرفته شوند، می‌توانند تأثیرات مثبتی در راستای دستیابی به اهداف سلامت ایجاد کنند (۱).

ماماها به‌طور گسترده‌ای به‌عنوان ارائه‌دهندگان اصلی خدمات سلامت باروری شناخته شده‌اند. وضعیت ماماها از کشوری به کشور دیگر متفاوت است. مطالعات اندکی در مورد نقش حرفه‌ای ماماها به‌ویژه در سطوح عالی تحصیلی انجام شده است. رشته مامایی در ایران در سه دوره تحصیلی کارشناسی،

بین‌رشته‌ای از اجزای مهم در برنامه‌ریزی موفق است که در دوران دکتری تخصصی بهداشت باروری به آن پرداخته می‌شود و دانش‌آموختگان در این زمینه آموزش می‌بینند (۵).

خدمات سلامت باروری یکی از نیازهای رو به افزایش در هر جامعه است. تغییرات سریع اجتماعی، فرهنگی در کشور، زمینه‌ساز تغییر در میزان باروری، بیماری‌های منتقله از راه جنسی و سقط، ناباروری، چالش‌های جمعیتی و کاهش میزان باروری کلی، شده و نیازمند توجهات ویژه در سطح ملی هستند و دانش‌آموختگان بهداشت باروری می‌توانند در پرداختن به آن نقش داشته باشند. برخی دیگر از حوزه‌های نیازمند توجه در کشور که به‌خوبی با دانش و مهارت دانش‌آموختگان بهداشت باروری تطابق دارند شامل مسائل مربوط به ترویج زایمان طبیعی، کاهش سزارین غیرضروری، توانمندسازی زنان و دختران، پیشگیری از بیماری‌های زنان و غربالگری‌ها، پیشگیری از گسترش عفونت‌های منتقله از راه جنسی، سالمندی سالم و تقویت یک نسل سالم جمعیتی است. از این‌رو توصیه می‌شود در جهت تقویت جایگاه حرفه‌ای دانش‌آموختگان بهداشت باروری و رفع موانع کنونی در ایفای نقش حداکثری ایشان برنامه‌ریزی شود (۶،۷).

جمعیتی، آموزش و پژوهش یا شرکت در تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در مورد مراقبت‌های بهداشت باروری ملی، نقش داشته‌باشند. در حال حاضر در حدود ۰/۵ درصد دانش‌آموختگان حوزه مامایی، دارای مدرک دکتری سلامت (بهداشت) باروری هستند. اغلب دانش‌آموختگان دکتری، در دانشگاه مشغول فعالیت آموزشی و تحقیقاتی هستند. تاکنون بیش از ۲۵۰ پایان‌نامه دکتری در خصوص بهبود کیفیت مراقبت‌های مامایی، بارداری، توانمندسازی زوجین در زندگی زناشویی و فرزندآوری در گروه‌های بهداشت باروری دانشگاه‌های مختلف کشور مصوب و اجرا شده است. همچنین چند ژورنال معتبر در حوزه مامایی و سلامت باروری در کشور ایران فعالیت دارند (۴).

بهداشت باروری علمی بین‌رشته‌ای با ماهیت اساساً بالینی، با دیدگاه سلامت‌محور و جامعه‌نگر است. رسیدگی به مشکلات پیچیده و چالش‌انگیز در حوزه سلامت زنان نیازمند رویکردهای ترکیبی است و امروزه دیگر تنها با دیدگاه درمانی صرف نمی‌توان برنامه‌ریزی‌های مطلوب کرد. دیدگاه سلامت‌محور می‌تواند به پیشگیری از بحران‌ها و بهبود ارتقای سلامت منجر شود. به کار بستن رویکردهای مبتنی بر شواهد، آشنایی با روش‌های انجام مطالعه و آنالیز داده‌ها و تحقیقات چندتخصصی

References

- 1) Furåker C. Registered nurses' views on their professional role. *Journal of Nursing Management* 2008; 16(8): 933-41. doi: 10.1111/j.1365-2834.2008.00872.x.
- 2) AbdiShahshahani M, Ehsanpour S, Yamani N, Kohan S. The evaluation of reproductive health PhD program in Iran: the input indicators analysis. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research* 2014; 19(6): 620. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.07.059.
- 3) Allotey PA, Diniz S, Dejong J, Delvaux T, Gruskin S, Fonn S. Sexual and reproductive health and rights in public health education. *Reproductive Health Matters* 2011; 19(38): 56-68. doi: 10.1016/S0968-8080(11)38577-1.
- 4) Kohan Sh, Bahrami M, Molaeinezhad M, Haghani F, Taleghani F, Taghizadeh Z, AbdiShahshahani M. Exploring challenges of the reproductive health PhD curriculum: a qualitative research. *Journal of Medical Education Development* 2016; 11(1): 27-42. [Persian]
- 5) AbdiShahshahani M, Ehsanpour S, Yamani N, Kohan S, Hamidfar B. The evaluation of reproductive health PhD program in Iran: a CIPP model approach. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 2015; 197: 88-97. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.07.059.
- 6) Bradfield Z, Officer K, Barnes C, Mignacca E, Butt J, Hauck Y. Sexual and reproductive health education: midwives' confidence and practices. *Women and Birth* 2022; 35(4): 360-6. doi: 10.1016/j.wombi.2021.09.005.
- 7) Petchesky RP. Human rights, reproductive health and economic justice: why they are indivisible. *Reproductive Health Matters* 2000; 8(15): 12-7. doi: 10.1016/S0968-8080(00)90001-6.

Promoting Women's Health by Managing Health Resources: A Letter to Editor

Shahla Khosravi ¹, Mahsa Khoshnam Rad ^{2*}, Nasimeh Setayesh Valipour ³

¹ Assistant Professor, Department of Social Medicine, School of Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

² Ph.D. of Reproductive Health, Department of Midwifery and Reproductive Health, School of Medicine, Alborz University of Medical Sciences, Karaj, Iran

³ Ph.D. of Reproductive Health, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

* **Corresponding Author:** Mahsa Khoshnam Rad

m.khoshnam@abzums.ac.ir

ABSTRACT

Citation: Khosravi Sh, Khoshnam Rad M, Setayesh Valipour N. Promoting Women's Health by Managing Health Resources: A Letter to Editor. *Manage Strat Health Syst* 2024; 9(2): 104-6.

Received: August 24, 2024

Revised: September 09, 2022

Accepted: September 14, 2022

Advancing the health goals of society requires human resources management of health as one of the most important tools. Providing the opportunity according to the skill and knowledge of service providers is the basis for providing quality services while considering the cost. This article explains the position of reproductive health scholars as a group to advance the health goals of mothers and babies.

Key words: Health resource management, Professional role, Reproductive health, Interdisciplinary approach, Midwifery graduates